

Kur'an'da Parçacık/Kuantum ile İlgili Ayetlere Bir Yaklařım¹

Süleyman AKDEMİR²

Özet

Kur'an'ın geçmişi anlatma, günümüzü anlama ve geleceğe ışık tutma konusu ve bilime yaklaşımı, bilim insanların sürekli gündeminde olmuştur. İnişinden bu yana 1400'ü aşan yıl geçmiştir. O günden bugüne bilim alanında önemli gelişmeler meydana gelmiştir. Bu gelişmeler göz ardı edilerek geçmişteki bilimsel tespitler ile Kur'an'a bakılmakta, özellikle cevaplanması gereken sorular ve sorunlar artmaktadır. Bu çalışmada söz konusu sorunlar arasında önemli yer tutan güncel yorum gerektiren parçacık konusu ele alınmaktadır. Bu konuya ilişkin ayetler tespit edilmekte, gösterilmekte ve yorumlanmaktadır. Yorum yapılırken sözcüklerin etimolojilerine inilmekte, günümüzdeki anlamı keşfedilmektedir. Kuantum gibi fizik alanını ilgilendiren bir konunun toplumsal düzenle benzerliği analogi yöntemi ile gösterilmektedir.

Anahtar kelimeler: Kur'an ayetleri, ağdaş bilimsel yorum, kuantum/parçacık, kök bilim.

Absract

The Qur'an has always been on the agenda of scientists to explain the past, to understand today and to shed light on the future. Since its descent, over 1400 years have passed. Since then there have been important developments in the field of science. These developments are ignored and the Qur'an is examined with scientific findings in the past. In particular, questions and problems that need to be answered in the field of social sciences are increasing. In this study, the subject of particle which requires an important interpretation is considered. The verses related to this subject are identified, shown and interpreted. While commenting on the etymologies of words, the meaning of the present is discovered. The similarity of the social order of a subject related to physics such as quantum is shown by analogy.

Key words: Quranic verses, contemporary scientific comment, quantum, etymology.

Giriş

Bu alışmada ilk olarak fizik alanında gelişen kuantum teorisi hakkında özlü bilgi verilmiş ve Kur'an'da bu konuda yer alan ayetler gösterilmiştir. Zâriyât suresinin ilk dört ayeti ele alınmiş ve Arapça kelime kök tahlilleri yapılmış ve bu konuda etimolojiye dayalı analizler öne çıkmıştır (Akdemir, 2017: 20). Bu konudaki kelime tahlilleri yapılırken "Ruhu-l Kuran"

¹ Bu alışma 21-23 Ekim 2018 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen II. Uluslararası Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri (SADAB) Sempozyumu'nda bildiri olarak sunulmuştur.

² Dr. Öğretim üyesi İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Hukuk Fakültesi, av.akdemir52@gmail.com

isimli bilgisayar yazılımı ile bu yazılımın yer aldığı web sitesinden yararlanılmıştır (www.akevler.org). Çalışmamız bir değerlendirme ile sonuçlanmıştır.

Parçacık- Kuantum- Zerve

Cisimler parçacıklardan oluşur. Cansızlarda atom, canlılarda hücre esas olmakla beraber bunlar dahi parçacıklardan meydana gelir. Cansızlarda parçacıklar birleşerek maddeleri, canlılarda hücreler birleşerek bedenleri oluşturur. Evren parçacıkların birleşmesinden oluşur (Taslaman, 2017:43). Antik Yunan'da evren, Leukippos ve öğrencisi Demokritus (M.Ö. 400) gibi az sayıda atomcu ekol mensubu filozoflar dışında, sürekli tek varlık olarak kabul edilmiştir (Topdemir-Unat, 2014:25; Taslaman, 2018: 23). Materyalist düşüncede olanlar da bu kabulün etkisinde kalmışlardır. Bu görüşe göre madde yaratılmadığı gibi yok da edilemez. Varlığını kendiliğinden sürdürür. Evrenin tek yapı taşı olup onun dışında hiçbir şey yoktur (Taslaman, 2018: 135). Buna karşı İslam düşüncesinde kalamcılar evrenin parçalanmaz parçalar (cüz'ün lâ yetezezâ)'dan oluşan bir varlıklar topluluğu olduğunu ileri sürmüşlerdir.

Parçalanmayan parçacık" görüşü Batı'da M. Planck tarafından geliştirilerek kuantum teorisi ile günümüzde fizikte egemen olmuştur (Tekeli, vd., 2016: 335; Topdemir- Unat, 2014: 330; Taslaman, 2017: 42). Bu görüşe dayalı gelişmeler, enerjinin sürekliliği düşüncesini temelden sarsmış, enerjinin kesik kesik veya sıçrayarak değiştiğini ortaya koymuş, bilim alanında büyük değişiklikler ile gelişmelere yol açmıştır. O kadar ki mekân gibi zamanın da parçacıklarda ibaret olduğu anlaşılmıştır (Yıldırım, 2016: 181). Bu konular çok sayıda farklı görüşler olup tartışmalar halen devam etmektedir (Taslaman, 2017: 57). Parçacıklar arasında çekim güçleri bulunur, bunlar birleşmek isterler. Ancak belli bir uzaklıktan sonra itme güçleri meydana gelir ve birbirlerinden ayrı kalırlar. Ayrılık ve birlik içinde oluşan bir denge ile birleşik cisimler oluşur. Birleşik cismin görünüşü ile özellikleri birleşenlerinden farklı bir varlık oluşturur. Hidrojen (H) ve oksijen (O) gaz olduğu halde bunlar birleşince suya dönüşürler. Hidrojen ile oksijen sıvı durumunda dahi az sayıda maddeyi çözebildikleri halde su maddelerin çoğunu eritir. Bir şeye ayrı varlık adının verilebilmesi için elementlerinde bulunmayan özelliklerin ortaya çıkması gerekir. Böyle bir ayrı maddenin tanımı ancak bu özelliklerle olabilir. Canlılar da benzer kurallara tabidir. Canlılar belli birlikteliklerini ve canlılıklarını yitirerek öldüklerinden dolayı daha kolay tanımlanırlar. Her varlık çevresindekilerle alışveriş içine girer. Aralarında böylesi bir alışveriş bulunmayan varlıklar birbirlerine göre yok kabul edilir.

Kur'an'da Parçacık/Zerve Ayetleri

Bu konuda Kur'an'da "hareket ile etki eden parçacıklar" adını taşıyan "zâriyât" suresi öne çıkar. Konumuzla ilgisi bakımından bu surenin ilk altı ayeti üzerinde durmak istiyoruz. Klasik Kur'an mealleri ile tefsirlerinde zâriyât sözcüğü "toz", "esen rüzgâr ve/veya fırtına", "savrulma", "un ufak etme"... olarak ifade edilir. Çağdaş mealcilerden Yüksel "atom" sözcüğünü kullanır (www.mealler.org). Çağdaş yorumculardan elektrik mühendisi Karagülle ise zerv sözcüğüne parçacık anlamını verir ve zâriyât ile etkili parçacıklardan bahseder. Sonraki ayetleri de katarak parçacıkların etkili olması, yük yüklenmesi, akması ve dağıtılmasının bir bütün halinde elektrik ayeti olarak açıklar (Karagülle, 2000: 87-90). Bu makalede analizler yapılırken elektrik parçacıkları esas alınmıştır. İlk ayetteki zerv sözcüğü parçacık anlamına gelir ve dört ayette elektro manyetik akımın parçacıklardan meydana geldiği ortaya çıkar. Bu ayetlerin ilk dördü birbiriyle bağlantılı olup doğrudan parçacıklar ile ilgilidir; sonraki iki ayet ise ilk dört ayette yapılan yeminin cevabı olup toplumsal sorumluluk anlamında işlenen fiillerden hesaba çekilmeyi ifade eder.

Zâriyât Suresi Birinci Ayet و الذاریات ذروا

Ayette yer alan her bir sözcüğün analizi yapılarak yorumlandığında aşağıdaki anlamlar çıkar.

و **Vav**: Yemin harfidir. Arapçada geçmişte olan bir olayı teyit için "vav" yemin harfi, gelecekte olacak bir olayı tekit için "ta" yemin harfi kullanılır. "Vallahi Tallahi" yemin deyişi hem geçmişini hem de geleceğini bir arada ifade etmiş olur. Kur'an'da Allah kendi sözcüğüne yemin etmez. Yemin harfini ispatı olan bir eşya ile kullanır. Bir başka deyişle Allah yarattıklarını yemin için kullanır. Bu yaratılmış şeyler (eşya) nasıl gerçek ve doğru ise sonraki olacaklar da o kadar gerçek ve doğrudur, manasına gelir. Bu ayette zerve/parçacık olan elektromıknatıs özelliği taşıyan parçacıklara yemin edilir.

Kur'an'da insan diğer canlılardan farklı olarak sorumlu varlık kabul edilir. O nedenle insanların hem yaşadıkları dünya ve düzende hem de öldükten sonra dirilmek suretiyle hesaba çekilecekleri ve hesap görüleceği vaat edilir. Her sorumlu insan işlediklerinin hesabını teker teker verecektir. Kur'an'ın bu ayetlerinde öldükten sonra hesap için tekrar dirilme olacağını teyit etmek üzere zerve/parçacık, parçacıkların hareketlenmeleri, bu nedenle parçacıkların vıkr/ağırlık (elektrik) yüklenmeleri, (yükli olmasına rağmen) kolaylıkla akmaları ve en küçük birimlere kadar iş/enerji olarak dağıtılmaları peş peşe sıralanarak tanık gösterilir.

Kur'an'da Parçacık/Kuantum ile İlgili Ayetlere Bir Yaklaşım

Bu ayetlerden anlaşıldığına göre evrende elektrik dahil her şey parçacıklardan oluşur ve bir çark içinde hareket eder. Gidip dolaşırlar, dolaşım tekrar eski yerlerine dönerler. Denizlerden su buharlaşır, yükselerek bulut haline gelir, yağmur olarak yağar, dereler nehirlerle, onlar da tekrar denize ulaşırlar. İnsan topraktaki elementlerden meydana gelir, dünyada yaşar ve ölümüyle tekrar toprağa döner. Nesillerle canlılık sürerse de onlar da tekrar toprağa dönerler.

İşte Kur'an'ın bu ayetlerinde Allah, parçacığı hareket ettiren zerveleri (mıknatıs parçacıklarını), bu parçacıkların ağırlıkla yüklenmelerini, yüklü zervelerin/parçacıkların kolayca akmalarını ve her işe dağıtılmalarını tanık gösterir. Elektriğin oluşumu, akımı ve dağıtımını gibi 19 uncu yüzyılda keşfedilen 20 nci yüzyılda geliştirilen söz konusu fizik olayının bundan 14 yüzyıl önce ifade edildiği görülür. Allah'ın sade ve basit yasalarla son derece karmaşık hayatı var etmesi gibi düzenin oluşması ve hesabın da benzer şekilde sorulacağına dair bu olay/oluş tanık tutulur. Burada hem gelecekteki elektrik gibi insan hayatında son derece önemli yer tutan keşfe işaret edilir hem de sorumluluğun kaçınılmaz olduğuna açık bir şekilde yer verilir.

الذرات Zerveler/etkili parçacıklar: Etki eden hareketli toz parçacıkları demektir. Karanlık odaya güneş girdiğinde havada uçuşan çok sayıda parçacıklar görülür. Onlardan birine “zerve” denir. **Zirve** ise dağın tepesine verilen addır. Aynı kökten gelen **zira** ise günümüzde bazı köylülerin de kullandığı bir sözcüktür. Bir ağaç gölgesinin etki alanıdır. Gölgenin etkisi ile oralarda ekin yetişmez. Diğer taraftan zervetme, ekini rüzgâra salma anlamına da gelir. Bu sayede samanla buğday birbirinden ayrılır. Arapça etimolojide zervetmek mastarı, undan yapılan sulu yiyeceğin sopa, çubuk, kaşık veya çomakla kazanda karıştırılması anlamına da gelir. Görülüyor ki zervetmek, çomak ve çorbada/lapada olduğu gibi birbirinin çevresinde dönen iki şeyin birbirine etki etmesi demektir. Elektrik akımının manyetik alan doğurması, manyetik rüzgârın da elektrik alanını doğurması en basit bir şekliyle böyle gerçekleşir. Kazan çomakla karıştırılır. Kazandaki su onun etrafında döner. Çomak da döner.

Burada parçacığa etki eden parçacıklara, bir başka deyişle çubuğu çevirenlere yemin edilir. Çubuğu çeviren nedir? Barajdaki su, kazandaki buhar, bunlar yemeğin çomağının yerini tutar. Kazandaki un parçacıkları elektrik yüklerine benzer. Onlar da onun sayesinde harekete geçerler. Çubuğun dönmesiyle onlar da döner.

Su parçacıklardan oluşur, elektronlar parçacıklardan oluşur, taşınan enerji parçacıklardan oluşur. Buna işaret etmek için kurallı dişi çoğul kullanılır. Arapçada diğer dillerden farklı

olarak kurallı dişi çoğul, kurallı eril çoğul ve kuralsız çoğul olmak üzere üç tip çoğul şekli vardır. Kurallı eril çoğul bilinçli birlikteliği ve/veya tüzel kişiliği, kurallı dişil çoğul cisimler arasındaki sistemli bütünlüğu ifade eder. Kuralsız çoğullar ise sayısal çokluk için kullanılır.

Dişil kurallı çoğul ile iki husus öne çıkar. Birincisi, çoğul ifade ile parçacıkların çok sayıda olduğu gösterilmiş olur. 20. yüzyılın fiziği parçacık anlamına gelen kuantum teorisi bu esasa dayanır. İkincisi, kurallı dişi çoğullar cisimlerin sistemli bir mekanizma içinde bulunmasını ifade eder. Burada parçacıkların gelişigüzel hareket etmeyip bir sistem ve mekanizma içinde yönlendirildiklerini gösterir. Bir başka deyişle, tek istikamette akan su parçacıkları veya buhar parçacıkları tek istikamette akan elektronları doğurur. Ortak bir mekanizma, bir sistem bu akışı sağlar ve enerji taşınır. Ayrıca ayetteki zâriyât sözcüğu Arapçadaki harfi tarifile getirilmiştir. Harfi tarif belli bilinenleri ifade eder. Su veya buhar çarkı çevirir. Çark da mıknatısları çevirir. Mıknatıslar bobinlerden elektrik geçirir. Bobinlerden geçen akım değişken akımdır.

ذروا Zervan/parçacık: Bu sözcük mastar veya isim olarak düşünülebilir.

Mastar düşünülmesi halinde çok sayıda zervler tek etkiyi oluşturduğu anlamına gelir. Etkiler birleşirler, toplanırlar ve aynı yerde bir etki oluştururlar. Buna karşılık yükler bir arada bulunamazlar. O nedenle onlarda aynı cins kelime kullanılmamıştır. Sonraki ayetlerde kullanılan yüsır/ kolay akış ile emir/ işin/ enerjinin dağıtımında da böyledir. Her enerji seviyesinin bir mekânı vardır. Çünkü onlarda madde söz konusudur. Elektrik madde ile birlikte dir. Aslında elektrik akımı bir madde akışıdır. Enerji bölüştürülmesini de madde parçacıkları yapar Buna karşılık manyetik alanlar birleşerek bir yere etki ederler.

Zerv sözcüğünün isim olarak düşünülmesi halinde o zaman bir tür zerv yani parçacık anlamına gelir. Zervlerin en az iki özelliği olduğu ama etkilenip havalanan zervin ise tek tür olduğu ortaya çıkar. Gerçekten pozitron tek başına havalanıp hareket edemez. Oysa elektron tek başına havalanıp hareket eder. İşte her şeyin çift yaratıldığı bu evrende çiftler arasında küçük farklar da oluştururlar. Manyetik çift birbirinden ayrılamaz. Elektrik çifti ise maddeyle beraber olur, biri küçük madde parçacığı ile diğerisi ise büyük madde parçacığı ile bulunur. Dolayısıyla yalnız elektron hareket edebilir. İşte bu sebeple “zerv” sözcüğu nekre kullanılır. Görülüyor ki bu ayet hem zervden hem de zervlerin çoğul olmasından bahseder. Zervlerin birleşmesi ile bir yapı oluşur. Bu yapı kimyadaki hidrojen atomudur (Karagülle, 2000: 87).

Kur'an'da Parçacık/Kuantum ile İlgili Ayetlere Bir Yaklaşım

Evrende her şey çift yaratılmıştır (Kur'an, Zariyat 49). O halde çift zerv var demektir. Biri elektron zervi/parçacığı diğeri pozitron zervi/parçacığıdır. Kuantum/parçacık budur. Bunların 1837 adedi birleşir ve protonu oluşturur. Bu protonun bir tane pozitronun protonda eşi yoktur. Eşi ise protonun dışında elektron olarak dolanır. Bu bütünlük Hidrojen atomunu meydana getirir. Hidrojenin çifti H₂ molekülü adını alır. Diğer kimyadaki cisimler benzer şekilde oluşur (Karagülle, 2000: 89). Molekül adı verilen parçacığın adı Kur'an'ın Zilzal suresi 7-8 ayetlerinde “zerre” olarak ifade edilir.

İster suda olsun ister buharda olsun kullanılan zerv/parçacık hep aynıdır. Bunlardan oluşan birleşik parçacıklar su molekülleridir. H₂O'dan oluşur. Bu da bize evrenin gelişigüzel tesadüflerden oluşmadığını ispatlar. Kendiliğinden oluşan şeyler birbirine eşit olmaz, deredeki çakıllar gibi değişik boyda olurlar. Oysa evrende elektron ve pozitron çiftleri hep birbirine benzer. Yükleri ve kitleleri eşit olur. Bunlardan oluşan hidrojen (H) atomu da hep birbirine eşittir. Diğer atomlar da hep birbirine eşittirler. Su Molekülleri de aynı şekilde hep birbirine eşittirler. Demek ki zervler birbirine eşittir. Enerji parçacıkları da birbirine eşittir.

Zâriyât Suresi İkinci Ayet فالحاملات وقرا

Ayette yer alan her bir sözcüğün analizi yapılarak yorumlandığında aşağıdaki anlamlar çıkar.

ف Fa: Arapçada ekleme edatlarından biridir. Türkçede de vardır. Ayrı yazılan de/da harfi ekleme edatıdır. Gelip gitmedeki “-ip” de benzerdir. Arapçada bunlar 10 civarında olmakla beraber konumuz açısından üçüne işaret etmek istiyoruz. “Vav, fa, sümme” bir grup oluşturur ve sözcüklere aynı yükleri yükler. “Vav, fa, sümme” sadece eklemedir. “Vav” tertip veya birlikteliği ifade etmeyip cümledeki yer/mahal ortaklığını ifade ederken, “fa” tertip ile arka arkılığı ifade eder. “Sümme” ise tertibi ve arka arkaya olmayı ifade etmekle birlikte aradaki açıklığı gösterir. İlk ayette manyetik rüzgârın esmesinden bahsedildikten sonra yük yüklenenlere geçer. Buradaki “fa” ile arka arkaya gelen oluşların düzenliliği gösterilir. Birincisi ikincisinin sebebidir. İnsanların anlaması için işler kurallara göre gerçekleşir. Bunun en açık örneği elektrik ile manyetikte görülür.

حمل Haml: Yük ve yüklenme demektir. Ayette “vıkrı/ağırlığı” yüklenmekten bahseder. Oluşun açıklaması ve akış şekli şöyledir. Her elektron çekirdek etrafında döner. Dönme hızı ile merkezkaç kuvveti oluşur. Elektron ile çekirdek arasında çekme kuvveti vardır. Elektronlardan her biri çekirdeğin etrafında bir yerde bulunur. Oradan alıp götürebilmesi için bir kuvvete ihtiyaç bulunur. Nasıl bir kattan diğer kata çıkılabilmesi için yeterli güç

aranıyorsa elektronların da bir yörüngeden daha uzak yörüngeye gidebilmesi için belli bir kuvvet gerekir. O kuvvet olmazsa elektron yerinden ayrılmaz. Moleküller yüksüz görünür. Yeter derecede hareketli mıknatıs alanıyla koparıldıktan sonra akmaya başlar. Eğer müspet yük ile menfi yük yan yana ise dışarıya etki etmez. Hortumun emme yapan ve salan iki ucu suyu kendi içinde akıtır. Metallerde boşalan yerlere başkaları dolar, böylece elektronlar birbirine yer bırakarak ilerlerler.

حاملات Hâmilât sözcüğü “kurallı dişi çoğul” dur. Yukarıda işaret edildiği gibi Arapçada diğer dillerden farklı olarak üç tip çoğul şekli vardır. Burada kullanılanı bu şekilde hem kurallı hem de dişidir. Dağınık halde olan elektronlar bir yöne doğru düzenli/sistemli hareket ederler. Bu durum rüzgâr eserken tozların sürüklenmesine benzer. Manyetik alan rüzgârı, elektron da tozu karşılar. Bir yöne akan elektronlar etkiler üretirler. Bir başka deyişle, entropisi düşer. Bunlar bir manyetik alana çarpıp entropileri büyürse bize iş yapmış olurlar. Bu durumu ve düzeni göstermesi için “hâmilât” sözcüğü dişi kural çoğul olarak kullanılmıştır.

“**Vıkr**” sözcüğü Türkçedeki vakur sözcüğünde olduğu gibi ağırbaşlı/ağırlık anlamına gelir. “Vıkr/ağırlığı” alan elektronların yerinde kalmaları, hareket etmemeleri gerekirken Kur’an’daki bu ayet aksi bir oluşun ortaya çıktığını ifade eder. Parçacık vıkr ile ağırlık/yük alır ama buna rağmen kolayca yürür. Bu zıtlık şunu belirtir; neden- sonuç ilişkileri kendiliğinden olan kurallar değildir. Ağırlık bazen tespit etmek bazen de elektrikteki gibi kolaylıkla akmayı sağlamak üzere yürütmek için kullanılır (Karagülle,2000:88).

Zâriyât Suresi Üçüncü ayet فالجاريات يسرا

Ayette yer alan her bir sözcüğün analizi yapılarak yorumlandığında aşağıdaki anlamlar çıkar.

ف Fa: Biraz önceki sebep “fa” harfinin tekrarıdır. Barajdan akan su veya kazandan çıkan buhar ile yönlenen zerrelere türbinde kanatlara çarpar ve kanatları döndürür. Kanatlarda bulunan mıknatıslar dönmeye başlar. Çevresindeki bobinleri tarar. Buraya kadar olan olaylar “zâriyât ayeti” ile anlatılır. “Fa” harfi getirilerek buradaki koparma olayı “hâmilât ayeti” ile gösterilir. Bobindeki bakır telin içinde bulunan ve çekirdekleri etrafında dolanan elektronlar koparılarak yük yüklenilmiş olur. Şimdiki ayette bir “fa” harfi daha getirildiğine göre bundan sonra cereyan edecek oluşlar ve olayla anlatılacak demektir. Baraj önce enerjiyi depolayıp sonra kullanır. Türbin, mıknatıs ve bobin, katarın vagonlarına benzer. Arka arkaya birbirlerini çekerler. “Fa” harfi ile bu çekiş bağlantısı anlatılır. “Fa” vagonlar arasındaki bir tür dingile benzer.

Kur'an'da Parçacık/Kuantum ile İlgili Ayetlere Bir Yaklaşım

جاريات Cârîyât: Bu sözcük Arapçada sandal, denizin akıntısına kapılıp giden yahut rüzgâr gücüyle hareket eden gemiler anlamlarına gelir. Çevrenin akıntısıyla hareket eden şeyler demektir. Türkçede hem su akıntısına hem de elektrik akıntısına cereyan denir. Mıknatısın dönmesiyle elektrikî rüzgâr alanı oluşur. Bu rüzgâr çevreye dağılmayıp telin içinde akar. Nasıl su nehir içinde akarsa elektrik de bakır bir telin içinde akar. Söz konusu tel bir bakıma su borusuna benzer. Su borusunda nasıl su molekülleri akarsa bakır telde elektronlar akar. Her bir elektron elektrikî alan içinde bir sandala benzer.

Ayette geçen cârîyât sözcüğü, zârîyât ve hâmilât da olduğu gibi “dişi kurallı çoğul” olarak kullanılmıştır. Bu ifade şekli, akışın belli kurallarla olduğu, gelişigüzel olmadığı, sistemleri oluşturduğu, akan şeylerin parçacıklardan meydana geldiği anlamlarını taşır. Cârîyât sözcüğünün başına “el” harfi tarifi getirilmiştir. Böylece bilinen ve tanınan parçacıklardan bahsedildiği anlaşılmış olur.

Parçacıklar onu çeken kuvvete karşı direnme nispetinde bir hıza sahip olur. Elektrik kuvvetle çekilir ama kütlede direnç ile karşılaşır. Bu direnç diğerlerinden farklı olarak 10 milyonda iki gibi çok küçük sayıya tekabül eder. Bu ayette elektrik parçacıkları oluşturulurken tellerden kolayca akacak şekilde parçacıkların küçük, yüklerin ise büyük olduğu ifade edilir. Pozitif ve negatif parçacıklar bir araya gelince uzakta etkileri kalmaz. Orada kitle çekimi egemen olur. Bu sayede güneş sistemi ve yıldızlar oluşur. Küçük parçacıklarda ise elektrik kuvvetleri egemen olur (Karagülle, 2000: 89).

يسر “Yüsr” sözcüğü Arapçada sol yan, “usr” ise sol kol anlamına gelir. Sol yanda olanı sağ kol kolay kullanır. Sol kol zor çalışır. Biri kolaylık için, diğeri zorluk için kullanılır. Kur'an'da. “yüsr” ve “usr” ise sadece zorluk ve kolaylık için kullanılır. Akışın kolay olacağı belirtilir.

Buradaki kitle elektrikî yükten çok küçüktür. Elektronlar çekirdekdeki yörüngelerden kopar kopmaz yüklenirler. Adeta yelkenleri açarlar. Manyetik rüzgârın oluşturduğu elektrikî alanın etkisi ile elektronlar hızla hareket ederler. Bu hız etki bakımından ışık hızına denk düşer. Burada iletkenlik söz konusu olur. Bazı maddeler yalıtkan iken bazıları iletkenidir. İletkenler su borusu boşluğunda olduğu gibi elektronlar oradan geçerler. İletken olmayanlarsa su borusunun dış çeperlerini oluşturur. Böylece her iki madde de bu iş için gerekli hale gelir. Burada يسرا “yüsrân” sözcüğünün nekre olması, değişik “yüsrler”in olduğunu gösterir.

Gerçekten maddelerin elektrik akımına karşı dirençleri farklıdır. Örneğın bunlardan bakır elektriksel enerjiyi çok kolay taşır. Direnç arttıkça verim düşer.

Elektronların elektrik yükleri küçük kitleler ile taşınır. Bunun için ayette “yüsrán” sözü geçer. Parçacıkların taşıdığı enerji vardır. Yükün artırılması için ya kütlesinin ya da hızının artırılması gerekir. Yük artarsa taşıma zorlaşır. Buna karşılık hız artırılırsa taşıma kolaylaşır. İşte bu nedenle elektronların yükleri büyük, kitleleri ise küçük olur ve kolayca akarlar. Yüsrán bunu ifade eder.

Zâriyât Suresi Dördüncü Ayet فالقسمات امرا

ف : **Fa** harfi yukarıda da açıklandığı üzere arka arkaya vuku bulan olayları belirtir. Bu harf peş peşe üçüncü defa kullanılır. Demek ki ilki ile bir arada düşünülürse bu ayetlerde dört aşama anlatılır, dördünün de arka arkaya olduğu belirtilmiş olur. Elektrikî olaylar ışık hızıyla cereyan eder. Kanatlara su ve buhar çarpar çarpmaz kanatlar harekete geçer. Kanatların üzerindeki mıknatıs hemen elektronları çekirdeklerden ayırır ve akım başlar. Bunu motorun dönmesi izler veya tel ısınır veya ampul ışık verir. Görülüyor ki buradaki birbirini izleyen “fa” harfleri olayların arka arkaya gelmesini anlatır. Olayların cereyanı için bir aralığa gerek kalmaz. Bir önceki ayette kolayca akarlar denilerek bu olayın sürüp gittiği anlatılır. Bir başka deyişle bir şey kopar bir yere ulaşır şeklinde değil de art arda biri giderken diğeri de onu izler/kovalar anlamına gelir. Suyun akışı veya duruşu görülürken bitişik bir sıvı olduğu sanılır. Oysa su molekülleri arasında bulunan mesafe ve boşluk, güneş ile yer arasındaki boşluktan dahi büyük olduğu artık anlaşılmıştır. Benzer şekilde atom moleküllerinin arasında %99.9 boşluk vardır. Aynı boşluk oranı evrende tüm ölçeklerde devam eder (Demirbağ, 2016:1). Işık zerreleri için de benzer şeyler söylenebilir. Her şey atoma benzer. Akış adeta sokakta yürünen adımlar gibidir. Cereyan sözcüğü “cariye/ sandal” kökünden türer. “Fa” harflerinin sıralanışı ve arada “cereyan” sözcüğünün kullanılmasıyla art arda giden parçacıklar ifade edilir. Bu gidişin bir dönüşü olması gerekir, dönüşü olmazsa durmuş olur. Dönüşlü olduğu da baştaki “zâriyât” sözcüğünün kullanılması ile anlaşılır.

قسم KSM: Cüz, bir şeyin parçasıdır. “Kol” insanın cüzüdür, ayrılması gerekmez. “Kısım” ise bir parçadır ama ayrıldıktan sonraki parçayı ifade eder. Bir çubuk kırıldığında çubuklardan biri bir kısım, diğeri diğeri kısım olur. Türkçede de “kesim” sözcüğü bu manayı taşır. “Kesmek” ve “kırmak” iki sözcüktür. Arapçada kesmek için “kesr” veya “kısım” sözcükleri, “kırmak” yerine “kat” sözcüğü kullanılır. Bu sözcükler arasında bir mahreç yakınlığı olduğu

Kur'an'da Parçacık/Kuantum ile İlgili Ayetlere Bir Yaklaşım

hemen görülür veya en azından hissedilir. Dünyadaki bütün diller arasında böyle yakınlıklar vardır. Bu da dünyadaki bütün dillerin aynı dilden gelişip çoğaldığını gösterir. Biyolojideki genler ve dillerdeki benzerlikler insanın bir anne-babadan türediğini ortaya koyar.

“**Taksim**” tef'îl bâbıdır. Bu bâb lâzım fiilleri müteaddi; yani geçişsiz fiilleri geçişli yapar. Türkçede bu “-dır” eki ile yapılır. Örneğin kalkmak/kaldırmak, atmak/attırmak gibi... Arapçada if'al bâbı ve tef'îl bâbı olmak üzere iki geçiş bâbı vardır. Tef'îl bâbı teksir içindir; devamlılığı ifade eder. Burada da “bölüştürenler” anlamındaki taksim, teksir ve tekrar anlamına gelen bâbı ifade eder. Câriyâtta ki akışın anlamını tamamlamak üzere devamlı olarak işleri bölüştürür, enerjiyi bölüştürür anlamını vermiş olur.

Biyolojideki kan dolaşımı ve damarları da buna benzer. Bu dolaşım sayesinde besinler ve oksijen atar damarlar ile hücrelere kadar götürür. Hücrelerin neye ihtiyaçları varsa onları alırlar. Sonra oluşan karbon dioksiti (CO₂) toplar damarlar yoluyla alır ve gerekli yerlere ulaştırarak döngüyü tamamlar. Demek ki kalp kanı atar damarlar yoluyla vücuda pompalar. Kılcal damarlara kadar ulaşan kandan hücreler gerekli maddeleri yani enerji taşıyan besinleri alırlar. Diğer taraftan hücrelerde oluşan karbon dioksit (CO₂) ve benzeri atıkları yüklenen kirli kan toplardamarlar yoluyla tekrar kalbe getirilir ve boşaltım organlarına aktarılır. Bu olay sürekli olarak devam eder. Damarlardaki nabız benzeri durum elektrikte periyodik dalgaya denk düşer. Her gün kullanılan elektrik bu şekilde saniyede 50 devir yapar. Kalbin nabızı ise dakikada 60-70 civarındadır. Küçük bir hesaplama elektriğin devir hızı nabızından yüz katına yakın daha fazladır.

مقسّمات Mukassimât: Diğerleri gibi dişi kurallı çoğul olup bir sistemi ifade eder. Bölüştürme de enerjiyi veren parçacıklar şeklinde gerçekleşir. Kanda “hemoglobin” denen madde oksijen (O) ve karbondioksit (CO₂) taşıdığı gibi elektrikte de enerji parçacıklarını elektronlar hızlarıyla taşır. Çoğul olması parçacıkların olduğunu ifade eder. Söz konusu enerjiyi bölüştüren parçacıklar hep benzer parçacıklardır. Çekirdekte kopan elektronları yüklenirler. Sonra akıp giderler ve yüklerini gerekli ve istenen yerlere boşaltırlar. Bütün bu işleri yapan “elektron” denen elektrik parçacıklarıdır, onlar gerçekleştirirler. Bu nedenle el-mukassimât sözcüğü harfi tarif ile belirli/marife gelmiştir (Karagülle, 2000: 90).

امرا EMRAN: Arapçada saf sözcüğü sert taş, merve ise yumuşak taş anlamına gelir. Kâbe'deki ziyaret tepeleri böyle farklı taşlardan oluşur. Arapçadaki “merve” sözcüğü merreye dönüşmüş ve geçme anlamına gelmiştir. Ayrıca mürur etme uğrama manasına

dönüşmüştür. Bir köprüyü geçme ile bir deliği geçme de bu sözcük ile ifade edilir. Burada kullanılan emran sözcüğü sözü söyleme, sözü geçirme, işi yapma veya geekleştirme anlamlarına gelir.

Kural olarak emirde zorlama olmaz. Söylenir, karşı taraf kabul ederse o söz geçerli olur. İnsan kanında dolaşan maddeler için de aynı Şey söz konusudur. Kan hücrelerin kapısına gerekli besinleri taşır. İhtiyacı olan hücreler gerekli besini alırlar yoksa başka hücrelerin kapısına taşınır veya gerisin geri başa getirilir. Elektrik devrelerinde de oluşlar benzerdir. Bobinlerden devre geçer, istenirse yararlanılır, istenmezse kullanılmaz. Zorla kullanılamaz. Bunun toplumsal düzendeki karşılığı, “egemen devlet” yerine “hizmet yapan devlet” yaklaşımıdır. Kamu halkın yararına hizmetini sunar, isteyen yararlanır, isteyen yararlanmaz. Onu yararlanamaya zorlayamaz.

Emir sözcüğünün “mukassimât” ile bir cümlede kullanılmasından çıkan manalar Őunlardır:

İş/enerji; bir ağırlık yukarı kaldırıldığında enerji harcanır. Bu enerji/iş elektrik akım enerjisi, manyetik akım enerjisi, ısı enerjisi, hidrolik enerji, gaz enerjisi, uzama- kısalma enerjisi, ışık enerjisi olmak üzere değişik Őekillere girer. Makineler bu enerjileri dönüştürerek iş yaparlar. Emran sözcüğü nekredir/belirsizdir ama müfret/tekildir. Nekre olması değişik enerji tipleri oluşunu ifade eder. Her yere kendisi akabilen bir tür enerji verilir anlamı çıkar. Keban’dan çıkan elektrik enerjisi farklı yerlere akarak oralarda farklı hizmetler görür. Oda aydınlanır, ısıtılır, buzdolabı çalışır, televizyonda görüntü çıkar, tesislerde makineler çalışır, kanallarda sular akıtılır. Akla gelen her yerde harcanır. Harcama yapılırken o yerin ihtiyacı giderilir. Enerji suya benzer. Su nasıl konulduğu kaba göre Őekil alırsa enerji de her alette o aletin ürettiği enerji tipine dönüşür.

Emran sözcüğü tekil belirsiz olmasından bir tip enerji dağıtılır anlamı da çıkar. Bu da doğrudur. Aslında bütün enerji elektrik enerjisidir. Hepsi ışık enerjisinden dönüşür. Elektrik hatları kara yollarına, trafo binaları kervan saraylara benzer. Elektronlar ise katırlara, atlara, fillere, develere, kamyonlara, trenlere, gemilere... yüklenen mallara benzer.

Zâriyât Suresi Beşinci Ayet **Altıncı Ayet** وَإِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٌ

Bu dört ayet bir bütün halinde ifade edildikten sonra edilen yemine verilen cevap gelir. Vaat edilenin doğru olduğu hem yaşanan hayatta hem de ahirette sorumlu olanların hesabının görüleceği ifade edilir. “Size vaat olunan Şey kesinlikle doğrudur”, وَإِنَّ الدِّينَ

Kur'an'da Parçacık/Kuantum ile İlgili Ayetlere Bir Yaklaşım

لَوَاعِعْ “Hesap kesinlikle gerçekleşecektir”. Yüklü zervler, ağırlık taşıyanlar, kolaylıkla akanlar ve enerji dağıtanlar tanık olsunlar ki size vaat olunan şey kesinlikle doğrudur ve kesinlikle düzen gelecektir. Ayet açıkça indiği tarihte henüz bilinmeyen etkileyen parçacık, elektro manyetik yükler ve onların akması ile dağıtılmasından bahseder ve bu ne kadar gerçekse sosyal sorumluluk da o kadar gerçektir demek suretiyle sosyal olaylarla fiziki olaylar arasında doğrudan ilişki kurar, sorumluluktan hesaba çekilmeyi açık bir şekilde ortaya koyar.

Parçacıkla İlgili Ayetlerin Değerlendirilmesi

Zâriyât Suresi birinci ayetinde manyetik alanın parçacıklar halinde estiği belirtilirken ikinci ayette yüklerin parçacıklardan oluştuğu ifade edilir. Üçüncü ayette hareketin/akışın kolaylıkla hız kazandığı söylenirken dördüncü ayette işin taksim yoluyla parçacıklar halinde dağıtıldığı anlatılır. Devam eden beş ile altıncı ayetler edilen yemine cevap olarak gelir. Vaat edilenin doğru ve hesabın da gerçek olduğu net olarak ifade edilir.

Görülüyor ki günümüz anlamında Kur'an'ın yorumu geleneksel bilginin yanında çağdaş bilgilerle bir arada yapıldığında gerçek anlamıyla anlaşılır. Buradaki ayet ile ilk bakışta çıkan mana elektromanyetik dalgalar olarak gözükür. Biyologlar ile doktorlar bu ayetleri vücutta akışkanlığı sağlayan kan dolaşımı olarak düşünebilirler ve uygulayabilirler.

Bu ayetlerin yorumundan elde edilen değerlendirmeler şöyle sıralanabilir:

* Denemelerle parçacık bilgiler edinilir. Bu parçacıklardan oluşan bilgiler birleştirilerek sistem ortaya konulur. Kur'an, bilgileri birleştirip sistem hâline getirmede bize yol gösterir.

* Denemelerin insanlar tarafından birbirine aktarılabilmesi hatta nesillerden nesillere ulaşabilmesi için insanlığın ortak dili olması gerekir. Böyle bir ortak dil yoksa sonuçlar parçacık olarak kalır, birçoğu yok olur. Demek ki insanlığın aynı çağda bütün ulusları, değişik çağlarda insanları ve genelde insanlığı anlaştıracak ortak bir dile ihtiyaç vardır. Bu yönüyle Kur'an çağların değiştirmedeği üzerinde konsensüs sağlanmış bir kitap olarak karşımızda durur. Etimolojik açıdan Kur'an Arapçasına yaklaşılabilecek başka bir dili bulmak ise çok zordur.

* Diğer taraftan hemen her ilim dalı ayrı ayrı sözcükler üretir. Böyle olunca ilimler arasındaki irtibatlar kopar ve kaybolur. Parça parça olan ilimler insanlığı da düşünceleri de parçalar. Buna karşılık Kur'an konulara ayrı adlar vermekle beraber, bizlerden kıyas edilmesini ister. Örneğin kalbin atışları ile manyetik alanın oluşması arasında benzerlik vardır, bu durum

zâriyât sözcüğü ile ifade edilir. Şöyle ki kalp bir taraftan genişleyip daralırken kanı hücrelere pompalar, kalbin kasları da bu kanı alır ve bu sefer o hücreler kalbi kasıp gevşetir. Burada da birbirini doğurma olayı vardır. Yani nasıl elektrik manyetiğı, manyetik elektriğı doğurursa; bunun gibi kalp hücreleri besler, hücreler de kalbi çalıştırır. Böyle kullanılan terimler Kur'an sözcüklerinden seçilirse kıyaslama çok daha kolay olur. Kur'an değışik ayetlerde bu genel oluşlara işaret eder ve benzerlikleri gösterir.

* Bugünkü ilimler daha çok Latinceye dayalı diller ile yapılır. Bu dilde terimler tek tek seçilir. Bu da o ilimleri öğrenecek kimseye oldukça ağır bir yük yükler. Diğer dillerde ilim öyle ifade edilir. Oysa Arapçada durum tam tersinedir. Bir öğrenci bir ilme başladığı zaman yeni icat edilmiş sözcüklerle karşılaşmaz. Tam tersine Arapçada her gün kullanılanları görür. Bunların kök sayısı 1.500-2.000 civarındadır. Her ilimde o sözcüklere başka manalar yüklenir. Örneğın bir inşaatçı için "ref etmek" tuğlaları yukarı çıkarmak anlamına gelir; bir matematikçi için "ref etmek" benzer sayıların çarpımını yapmayı ifade eder. Kur'an dilinde gelişme böyle olur. Belli kurallarla sözcüklere veya cümlelere yeni anlamlar yüklenir. Bu da eğitimi son derece kolaylaştırır. Bunun başka yararı, bir ilimde uzman olanlar diğer ilimlere çok kısa zamanda intibak edebilirler. Çünkü temel benzerlikleri öğrendikten sonra diğerlerini çok kolay çözebilir. Matematiğın hemen her ilime sağladığı kolaylık bu nedene dayanır. Örneğın bir elektrikçi termikçi olmasa da akışkanları bildiğı için kolaylıkla oradaki sorunları çözebilir. Demek ki burada kullanılan sözcükler yalnız elektrik devreleri değıl; bütün konulardaki devreleri açıklar.

Sosyal bilim alanlarından biri olan ekonomide de buna benzer sirkülasyon vardır; o halde dört ayette geçen "zâriyât", "hâmilât", "câriyât" ve "mukassimât" sözcükleri ekonomi kurumuna uyarlanabilir. Örneğın ekonomide, emeğın devreye girmesi "zâriyât" olarak ifade edilebilir. Üretilen malı/ürünü ise "hâmilât" sözcüğü karşılar. Ekonomik değer yüklenmiş olduğundan artık ürüne/mala semen/para verilebilir. Ürünlerin/malların nakledilmesi "câriyât" sözcüğüne denk düşer. Bankalar ise "mukassimât" işlevini görür ve parayı bütün ülkeye yayar. Bakkal, kasap dahil en küçük birimlere ulaşır.

Görülüyor ki Kur'an ayetleri bir örnek göstererek genel kuralları ortaya koyar. Kıyas ve içtihat yoluyla diğer benzer oluş ve olaylar kolaylıkla çözülür.

Sonuç

Bu çalışmada Kur'an ayetlerine çağdaş bilimsel gelişmeler göz önünde tutularak yorum getirmenin önemi ortaya çıkmıştır. Toz, tozlanma, zerv, etkilenme, rüzgâr, savrulma gibi verilen manaların etkili, yüklü, akışkan ve her işe dönüşen parçacıklar olduğu görülmüş, bu ayetin kuantum teorisi ile bire bir uyduğu anlaşılmıştır. Zâriyât Suresi birinci ayetinde manyetik alanın parçacıklar halinde etkilediği belirtilirken ikinci ayette parçacıkların ağırlıkla yüklendiği, üçüncü ayette akışın kolaylıkla gerçekleşerek hız kazandığı, dördüncü ayette ışın taksim yoluyla parçacıklar halinde dağıtıldığı ifade edilmiştir.

Bu çerçevede olmak üzere bu ayetlerden çıkan manalara göre evrenin oluşmasında temel teşkil eden kanunlara bir adım daha yaklaşılmıştır. Buna göre;

- Elektrik dahil evrende her şey zervler/parçacıklar/kuantumlardan oluşur.
- Evrende parçacıklardan oluşan birleşik cisimler denge içindedir.
- Oluşlar neden sonuç ilişkisi ile açıklanır.
- Ekonomi ve benzeri toplumsal olaylar da fizik ve doğal olaylarına benzetilerek çözümlere ulaşılabilir.

Kaynakça

Akdemir, Salih (2017), Kur'an'a Dilbilimsel Yaklaşımlar, Kuramer Yayınları, İstanbul

Akdemir, S., (2017) İnsanlık Anayasası Kavramı, Atlas Yayınları, Ankara

Demirbağ, A. S., (2016), Beyin Kontrolü Beynimdeki Yabancı, <https://www.facebook.com/BeynimdekiYabanci/posts/atom-molek%C3%BCIlerinin-aras%C4%B1nda-999-bo%C5%9Fluk-ward%C4%B1r-ayn%C4%B1-bo%C5%9Fluk-aran%C4%B1-evrende-t%C3%BCm-%C3%B6l%C3%A7/1301604536520444/>, 21.11.2018 Tarihli erişim.

Karagülle, S., (2000), <http://www.akevler.org/AkevlerSeminerler/429/Tum/1/Kuran-Seminerleri-87> Erişim Tarihi 30.10.2018.

Karagülle, S., (2000), http://www.akevler.org/AkevlerSeminerler/428/Tum/1/ZARIYAT-SURESİ-TEFSİRİ-2-HAMILATYUKLER?seoContent_ASPxGridView1=page4 Erişim Tarihi 30.10.2018.

Karagülle, S., (2000), <http://www.akevler.org/AkevlerSeminerler/427/Tum/1/ZARIYAT-SURESI-TEFSIRI-3-CARIYAT> Erişim Tarihi 30.10.2018.

Karagülle, S., (2000) <http://www.akevler.org/AkevlerSeminerler/426/Tum/1/ZARIYAT-SURESI-TEFSIRI-4-MUKASSIMAT> Erişim Tarihi 30.10.2018.

Yıldırım, C., (2016), Bilim Tarihi, Remzi Kitabevi 2. Baskı, İstanbul

Yüksel, E., (www.mealler.org).

Taslaman, C., (2018), Evrim Teorisi Felsefe ve Tanrı, İstanbul Yayınevi 24. Baskı, İstanbul.

Taslaman, C., (2017), Kuantum Teorisi Felsefe ve Tanrı Modern Bilim, Felsefe ve Dinlerin İlişkisi, İstanbul Yayınevi 22. Baskı, İstanbul

Taslaman, C., - Doko E., (2018), Kur'an ve Bilimsel Zihin İnşası İstanbul Yayınevi 13. Baskı, İstanbul

Taslaman, C., (2018) Big Bang ve Tanrı, İstanbul Yayınevi 24. Baskı, 2018, İstanbul, s.15-16

Tekeli, S.,- Kahya, E.,- Dosay, M., - Demir, R., -Topdemir, H.G., - Unat, Y., -Aydın, A.K., (2012), Bilim Tarihine Giriş, Nobel, 8. Baskı, Ankara

Topdemir, H.G., Unat, Y., (2014), Bilim Tarihi, 7. Baskı Pegem Akademi, Ankara

www.akevler.org

(www.mealler.org).